

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 748/2017-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu Sergeja Kohuta, sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Mularčík, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou urýchleného rozhodnutia o osobnej slobode postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 porušené boli.

2. Okresný súd Bratislava II je povinný [REDACTED] [REDACTED] uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 374,81 € (slovom

tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jeho právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Mularčík, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie § 2 ods. 6 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 a jeho uznesením z 28. augusta 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 105/2017 a jeho uznesením z 2. októbra 2017 v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 väzobne trestne stíhaný pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

3. Podaním doručeným okresnému súdu 18. júla 2017 sa sťažovateľ domáhal svojho prepustenia z väzby na slobodu.

4. O tejto žiadosti okresný súd rozhodol uznesením č. k. 1 T 54/2017-1223 z 28. augusta 2017 tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol ako nie dôvodnú. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponuku Kráľovskej ambasády Saudskej Arábie so sídlom vo Viedni na nahradenie väzby prevzatím záruky za ďalšie správanie sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 105/2017 z 2. októbra 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že *„Okresný súd Bratislava II, v konaní 1T/54/2017 a Krajský súd v Bratislave, v konaní 4Tos/105/2017 porušili základné práva, nakoľko nerozhodli bez meškania a od podania žiadosti o prepustenie z väzby, t. j. od 18. 07. 2017 do rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave uplynulo 76 dní.“*

7. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu sťažovateľ tvrdí, že *„prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť splnené štyri podmienky. Musí existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie. Musí existovať niektorý z väzobných dôvodov... Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní (a súd...) vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.*

V dotknutom prípade nie je splnená naposledy uvedená (štvrtá) podmienka ďalšieho trvania väzby.“

8. Sťažovateľ zhrnul, že *„Okresný súd Bratislava II, v konaní sp. zn. 1 T/54/2017, tým, že sa nezaoberal... žiadosťou o prepustenie z väzby urýchlene pričom od podania žiadosti do rozhodnutia uplynulo 41 dní, porušil... práva garantované“* mu *„čl. 5 ods. 1*

a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku.

Obdobne Krajský súd v Bratislave, v konaní 4 Tos/105/2017, tým, že sa nezaoberal... žiadosťou o prepustenie z väzby urýchlene resp. podanou sťažnosťou, nakoľko od podania žiadosti do rozhodnutia uplynulo 76 dní, porušil... práva garantované“ mu „čl. 5 ods. 1 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku.“.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II z 28. 08. 2017 pod sp. zn. 1 T/54/2017 a Krajského súdu v Bratislave z 02. 10. 2017 pod sp. zn.: 4 Tos/105/2017, boli porušené základné práva [REDAKOVANÉ]... garantované čl. 5 ods. 1 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku.

2. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. Ondreja Mularčíka z Advokátskej kancelárie MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., so sídlom Nám. M. Benku 15... Bratislava... a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

10. Pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie okresný súd na základe žiadosti ústavného súdu z 3. novembra 2017 predložil 21. novembra 2017 ústavnému súdu prehľad procesných úkonov realizovaných v súvislosti s konaním o osobnej slobode sťažovateľa iniciovaného jeho podaním doručeným okresnému súdu 18. júla 2017.

11. Ústavný súd následne uznesením č. k. III. ÚS 748/2017-16 z 5. decembra 2017 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

12. Okresný súd vo vyjadrení sp. zn. Spr. 2179/2017 z 28. decembra 2017 doručenom ústavnému súdu 5. januára 2018 k sťažnosti sťažovateľa prostredníctvom predsedníčky v podstatnom uviedol:

„K sťažnosti sťažovateľa uvádzam, že v konaní bol zo strany tunajšieho súdu pri rozhodovaní vo veci dodržaný riadny procesný postup a v konaní nedošlo k žiadnemu porušeniu zásad súdneho konania ani porušeniu práv sťažovateľa.

V plnom rozsahu sa pridrižiam písomného vyjadrenia zákonného sudcu zo dňa 21. 11. 2017, ktoré bolo vypracované v nadväznosti na žiadosť Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Zároveň zasielam chronologický prehľad úkonov vo veci a oznamujem Vám, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s jeho upustením.“

13. Možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ nevyužil a v podaní doručenom ústavnému súdu 22. januára 2017 jeho právny zástupca oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

14. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

17. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

18. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

19. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04).

20. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).

21. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám zbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť zbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti zbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33 – § 36).

22. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

23. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4

dohovoru postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé a nespĺňajúce požiadavku neodkladnosti.

24. Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj zo vzájomne nesporných (nespochybňovaných) tvrdení účastníkov konania je možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

25. Okresnému súdu bola 18. júla 2017 doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd rozhodol 28. augusta 2017 uznesením sp. zn. 1 T 54/2017. Po vyhlásení tohto rozhodnutia podal proti nemu sťažovateľ, ako aj jeho obhajcovia sťažnosť, ktorú podľa vyjadrenia okresného súdu ihneď odôvodnili. Písomné vyhotovenie prvostupňového uznesenia z 28. augusta 2017 bolo sťažovateľovi doručené 6. septembra 2017 a jeho obhajcovi 13. septembra 2017.

26. Z dôvodu, že v danej trestnej veci už bol nariadený termín hlavného pojednávania na 25. september 2017 (ktoré sa „*však neuskutočnilo z dôvodu nahlásenia bombovej hrozby*“), predkladal okresný súd trestný spis na rozhodnutie o opravnom prostriedku sťažovateľa krajskému súdu až 26. septembra 2017 (reálne bol doručený 27. septembra 2017).

27. Súd druhého stupňa o opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tos 105/2017 z 2. októbra 2017 a spolu so spisovým materiálom ho doručil okresnému súdu 6. októbra 2017. Rovnako bolo uznesenie krajského súdu doručené 6. októbra 2017 sťažovateľovi. Jeho obhajcom (viacerým) bolo doručené 9., 10. a 12. októbra 2017.

28. Na základe uvedeného možno zo skutkového hľadiska konštatovať, že od doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 18. júla 2017 do rozhodnutia okresného súdu 28. augusta 2017 uplynulo celkom 41 dní. Okresný súd spisom disponoval ďalších 30 dní, pretože spis predložil na rozhodnutie o sťažnosti krajskému súdu až 27. septembra 2017. Krajský súd o sťažnosti rozhodol po uplynutí 5 dní

a svoje rozhodnutie doručil sťažovateľovi po ďalších 4 dňoch. Celková doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu tak trvala 80 dní, z toho 71 dní na súde prvého stupňa.

29. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu spočívajúcu v tom, že „Dĺžku predloženia predmetného uznesenia a relevantného spisového materiálu z tunajšieho súdu na Krajský súd v Bratislave zásadnou mierou ovplyvnila nevrátená doručka od obhajcu obžalovaného [REDAKOVANÉ] a síce, menovaný obhajca si predmetné uznesenie prevzal dňa 13. 09. 2017, pričom doručka tunajšieho súdu sa na tunajší súd vrátila až dňa 18. 09. 2017, pričom sa taktiež žiada dodať, že dňa 15. 09. 2017 bol štátny sviatok a na 25. 9. 2017 bol vytyčený termín hlavného pojednávania.

V prípade, ak by bolo predmetné uznesenie a relevantný spisový materiál predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave bez doručky od menovaného obhajcu, na ktorej Krajský súd v Bratislave trval, nadriadený súd by v takomto prípade postupoval tak, že spisový materiál by tunajšiemu súdu vrátil ako predčasne predložený.“, ústavný súd poznamenáva, že ak by aj akceptoval niektoré okresným súdom prezentované dôvody, ktoré mali bez jeho zavinenia prispieť k dĺžke trvania predmetného konania po samotnom rozhodnutí o žiadosti sťažovateľa (28. augusta 2017), nič by to nezmenilo na skutočnosti, že už doba 41 dní od doručenia jeho žiadosti po rozhodnutie o nej nie je ústavne akceptovateľnou. Pritom zdĺhavosť tejto etapy konania o osobnej slobode sťažovateľa okresný súd žiadnym relevantným spôsobom neospravedlňoval a neospravedlnil.

30. Postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzhľadom na uvedené zistenie ústavný súd vyslovil, že okresný súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 porušil jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

31. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

32. Sťažovateľ v petite sťažnosti žiadal, aby ústavný súd zaviazal okresný súd na náhradu trov jeho právneho zastúpenia, ich sumu ale nešpecifikoval.

33. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

34. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie písomného vyhotovenia sťažnosti ústavnému súdu) v sume 374,81 € vrátane režijného paušálu a DPH (podľa zistenia ústavného súdu je právna zástupkyňa – advokátska kancelária – platcom DPH), ktorú ústavný súd sťažovateľovi priznal (bod 2 výroku tohto nálezu).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (advokátskej kancelárie) sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

36. Iné požiadavky prichádzajúce do úvahy v prípade vyslovenia porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný, neuplatnil.

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018